

**TRIFORA d. o. o. Varaždin, A. Cesarca 12.
Poduzeće za istraživanje, zaštitu i obnovu umjetnina**

**KONZERVATORSKO ISTRAŽIVANJE
ZGRADE GLAZBENE ŠKOLE
NEKADAŠNJE PALAČE ERDODY – PATAČIĆ
/ dvorišno pročelje /**

Varaždin, studeni 1998.

IZVJEŠTAJ KONZERVATORSKIH ISTRAŽIVANJA SA SMJERNICAMA OBNOVE DVORIŠNOG PROČELJA

Istraživanja u toku 1998. godine obuhvatila su dvorišna pročelja palače (glavno i bočno) sa ciljem ispitivanja naknadnih zazida arkadnih otvora i ostalih preinaka koje su se dogodile kasnije u arhitektonskoj organizaciji pročelja. Ispitani su u tridesetak sondi slojevi naliča, žbuke i zidne građe, na temelju predloženih smjernica i elaborata istraživanja unutrašnjosti iz 1997. god. koje treba poštivati zajedno sa ovim izvješćem u postupku obnove pročelja i palače u cijelini. Glavno dvorišno pročelje sa dvije etaže arhitektonski je raščlanjeno sa osam arkadnih lukova, sada vidljivo sedam arkadnih lukova kroz dvije etaže, zbog prigradnje sanitarnog čvora.

Raspon lukova varira od cca. 230- 480 cm., a visina luka gornje etaže do sadašnjeg poda je 380 cm., iako treba uzeti u obzir podignuti pod keramičkih pločica. U prizemlju visina lukova je 370 cm. do sadašnje razine poda, po istraživanju poda prizemlja ustanovljeno je 27 cm. razlike do razine originalnog popločenja iz 18. st. te se može govoriti o visini luka od 397 cm. u prizemlju.

U prizemlju pročelja palače, osam arkadnih otvora naslanja se na devet stubova građenih od opeke i žbuke na kamene baze širine 70 cm. i visine 33 cm. do razine današnjeg poda, no treba uzeti u obzir razliku od 27 cm.

Kapitel stuba visine 26 cm., tijelo 186 cm. i kamena baza u originalu visine 36 cm. čine stub u visini 272 cm. i širine 70 cm.

Otvaranjem građevinskih sondi na pročelju u razini prizemlja naknadnih zazida arkadnog otvora u nivou profilacije stubova uočeno je devastiranje istih prigodom prijašnjih obnova te bi prigodom današnje obnove trebalo vratiti svu otučenu profilaciju. (crtež 3. i 4.)

Na početku arkadne podjele prizemlja, tj. na prvom stubu do aneksa dograđenog u 19. st., nije pronađena kamena baza, te smo mišljenja da nije ni postojala.

Sondiranjem žbuke i naliča pročelja utvrđeno je više bojenih sintetskih naliča na svjetlo- oker vapnenom premazu te u obnovi predlažemo bojenje pročelja osim kamenih arkadnih dijelova u svijetli oker.

U prizemlju je na žbuci u gornjem dijelu arkadnog otvora bočno (lijevo i desno) otvorena linearno udubljena dekoracija (crtež 3. i 4.) te je predlažemo u obnovi.

Prigradeni dio palače iz 19. st. trebalo bi na dvorišnom pročelju zgrade obojenjem vizualno odvojiti od dijela palače iz 18. st.

Istraživanja gornje etaže pročelja, pokazala su prije navedena arkadna otvaranja, no za razliku od prizemlja utvrdili smo postojanje parapetnog zida, zidanog opekom sa kamenom klupčicom (foto 11.), visine parapeta 90 cm. od razine sadašnjeg poda.

Arkadni lukovi, naslonjeni su na stubove, visine 275 cm., širine 55 cm. i bazu visine 100 cm., sa profilacijom u razini kamene klupčice parapeta visine 10 cm., tijelom stuba visine 125 cm. i kapitelom zidanim i žbukanim visine 40 cm.. Mjerenjem iz unutrašnjosti utvrđena je razlika u visini profilacije kapitela koji je pojačan u unutrašnjosti palače prema vanjskim mjerama na pročelju. (foto 26.; ovog izvješća i 29.elaborata iz 1997. god.)

Predlažemo vraćanje prilikom obnove profilacija na istu razinu mjera prema vanjskom mjerilu (crtež 5.).

Na stubovima gornje etaže uočeni su različiti "štuko" ukrasi na tijelima stubova (foto 6., 7., 8., 9.), a na jednom nisu ni izvedeni (foto 10.), a istraživanja nisu mogla ustanoviti original, te predlažemo da se ne mijenja ta činjenica različitosti.

Istraživanjem i otvaranjem nekoliko sondi u razini krovnog vijenca (sonde 33., 34.), uočeni su neznatni tragovi originalne profilacije vijenca (foto 12.), zbog prijašnjih intervencija na krovuštu palače i betonskih intervencija pojačavanja, predlažemo izvođenje profilacije vijenca po crtežu 6. i po gipsanom modelu prilikom obnove istog.

Prijedlog obnove (sažetak):

1. Ukloniti prigradjene sanitарne čvorove (lijevo i desno).
2. Otvoriti zazide arkadnih lukova.
3. Očistiti sve kamene elemente (baze, prozorske klupčice) od intervencija u cementu i obnoviti izmjenom ili domodeliranjem.
4. U vapnenoj žbuci domodelirati sve otučene profilacije stubova.
5. U vapnenoj žbuci izvesti krovni vijenac po modelu, u dogовору са konzervatorsko- restauratorskom strukom.
6. Izvesti na žbuci u donjem dijelu pročelja linearnu dekoraciju.
7. Obojiti pročelje i to tonskim odvajanjem 19. st. od 18. st.
8. Stakлом zatvoriti otvore arkadnih lukova.

SONDA 1.

U prizemlju dvorišnog pročeljja otvorena je građevinska sonda koja je trebala pokazati kontinuitet arkadne raščlambe pročelja prizemlja, međutim nadogradnjom 19. st. dokinula je istu, tj. može se govoriti o završetku palače 18. s.

SONDA 2.

Na istoj poziciji kao I sonda 1, skinuta je gornja cementna žbulja te pokazana starija žbuka 19. st., sačuvana u neznatnoj količini da bi nas navele na značajan zaključak.

SONDA 3.

Građevinska sonda otvorena je skidanjem cementne žbuke zbog traženja kamene baze završnog pilastra arkadnog polja, međutim sonda nije pokazala postojanje tih tragova baze.

SONDA 4.

Otvaranjem građevinske sonde po rubu arkadnog otvora pokazana je sivkasta vapnena žbuka sa jednim vapnenim naličem.

SONDA 5.

Na zazidu arkadnog otvora u prizemlju nakon skidanja nove cementne žbuke. Vidljiva je žbuka iz 19.st., nakon vanjske adaptacije, sa tragom crvene trake.

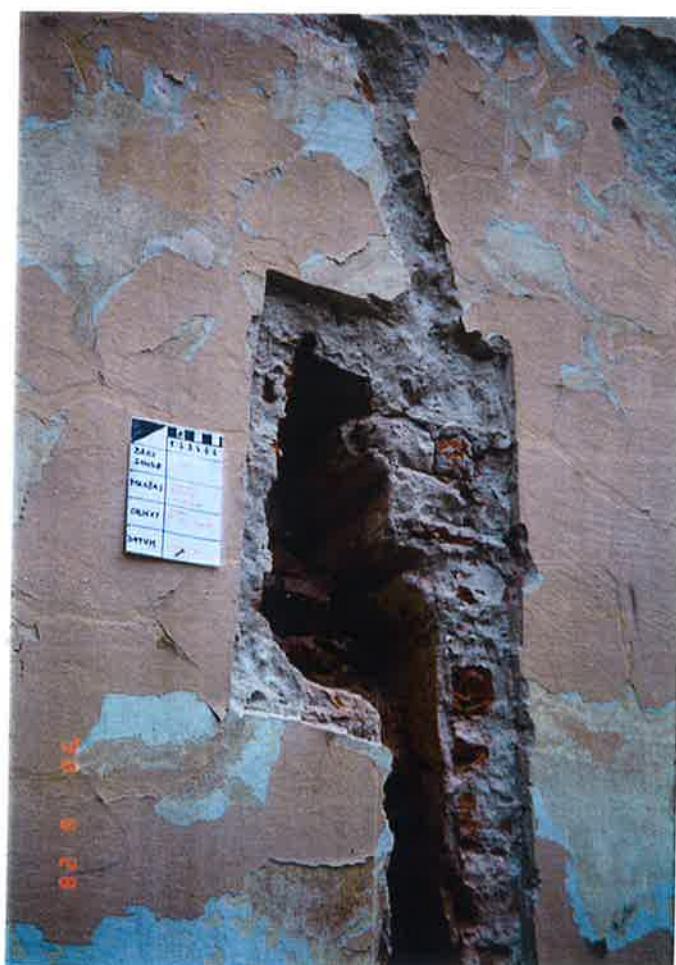
SONDA 6.

Skidanjem žbuke I građe po rubu arkadnog otvora u visini kapitela pilastra sa unutrašnje strane otkrivena je profilacija u žbuci kapitela, koji je sa pročelja uništen u predhodnim adaptacijama.

SONDA 7.

Skidanjem nekoliko slojeva novijih naliča I vađenje cementne žbuke iz utora pokazana je u gornjem dijelu arkadna raščlamba I dekorativna intervencija u žbuci sa kraja 18.st.

SONDA 8.

Na sondi je vidljiva profilacija u žbuci kapitela pilastra koji je sa pročelja otučen i navučen cementnom žbukom.

SONDA 9.

U visini vijenca koji odvaja prizemlje od gornjeg kata, skidanjem novije žbuke uočena je starija žbuka kao nastavak I završetak arkadnog polja iz 18.st.

SONDA 10.

Vidljive profilacije kapitela sa unutrašnje strane zazida.

SONDA 11.

Na gornjem dijelu
ispod više slojeva naliča,
skidanjem žbuke iz utora
vidljiva je linearna dekoracija
pročelja.

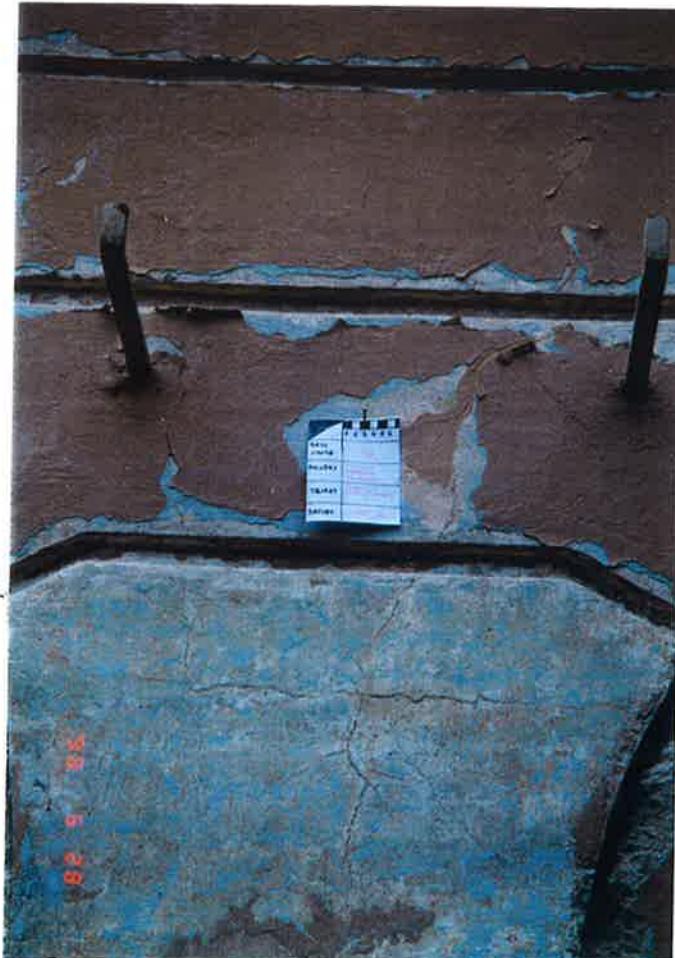
SONDA 12.

Iznad lučnog otvora ulaza sa
dvorišne strane otvaranjem
sonde nije se pokazalo
originalno obojenje.

SONDA 13.

Sondom je pokazana linearno udubljena dekoracija pročelja na desnoj strani dvorišnog ulaza.

SONDA 14.

Na sondi 14 na kojoj je vidljivo linearno udubljenje kao I na sondi 13, uočljivo je I plavo obojenje, no radi se o naknadnom premazu preko prvog svijetlo-oker vapnenog premazu.

SONDA 15.

Otvaranjem sonde uz rub arkadne podjele I nadograđenog sanitarnog čvora, pokazala se žbuka profilacije kapitela pilastra.

SONDA 16.

Otvorena na poziciji sonde 15, u donjem dijelu pilastra te je pokazala kamenu bazu pilastra.

SONDA 17.

Otvorena je na poziciji sondi 15, 16 u gornjem dijelu arkadnog otvora sa vidljivim linearnim udubljenjima pročelja.

SONDA 18.

Bočno krilo palače (jug) na dvorišnom pročelju otvorena je sonda sa linearnim udubljenjima u gornjem dijelu spoja arkadnih otvora.

SONDA 19.

Na sondi su vidljivi ostaci u žbuci profilirani kapitela pilastra.

SONDA 20.

Nakon skidanja cementne žbuke uočljivi su ostaci kamene baze pilastra.

SONDA 21.

Otvaranjem sonde uočen su tragovi žbuke sa unut
šnje strane I završetak arkadne podjele prizemlj

SONDA 22.

Kao I na sondi 3 nije vidljiva baza pilastra,
te možemo zaključiti da je u tom smislu bio
završetak arkadne podjele pročelja.

SONDA 23.

Građevinska sonda nije pokazala postojanje luka niti otvora već je logičan završetak palače.

SONDA 24.

Na sondi su vidljivi ostaci stare žbuke nakon skidanja gornje novije žbuke 19.stoljeća u nivo parapetne podjele gornjeg kata

SONDA 25.

Otvaranjem sonde tj. skidanjem novije žbuke iz 19.stoljeća u nivou parapetne podjele gornjeg kata, uočeni su ostaci stare žbuke.

SONDA 26.

Skidanjem cementne žbuke, struktura građe nije pokazala uočljiv kontinuitet arkadnog otvaranja a nisu vidljivi ni tragovi stare žbuke.

SONDA 27.

Sondom u visini vijenca na starijoj žbuci ustanovljeno je više slojeva nalica na bijeloj vapnenoj podlozi.

SONDA 28.

Sondom su utvrđeni tragovi više slojeva nalica na žbuci 19.stoljeća, te u visini vijenca uočljiv je trag otučene žbukane profilacije I adaptacije u betonu

SONDA 29.

Otvaranjem sonde na zaglavnc “kamenu” nisu uočeni tragovi starije žbuke.

SONDA 30.

Skidanjem više slojeva bojenih naliča ustanovljeno je bijelo-oker obojenje žbuke 19. stoljeća.

SONDA 31.

Sondom je utvrđeno nepostojanje slojeva obojenja I žbuke starije od 19. stoljeća, a vidljiv je nastavak profilacije kapitela pilastra u unutrašnjost nakon skidanja zazida.

SONDA 32.

Otvaranjem sonde bojenc sloja na parapetu 1 kata palače, na žbuci 19. st vidljivi su tragovi više slojeva obojenja na svijetlo- oker podlozi

SONDA 33.

Otvaranjem građevinske sonde u visini krovne vijenca ustanovljena je devastacija profilacije prilikom nove obnove krovišta u cementu.

SONDA 34.

Sondom je vidljiva djelomično sačuvana profilacija krovnog vijenca.

FOTO 1.
- zapadno pročelje
(dvorište)

FOTO 2.
- bočni snimak zapadnog pročelja
(dvorište)
- na kraju vidljiv novosagrađeni
sanitarni čvor

FOTO 3.

- bočno krilo palače
- dvorišno pročelje

FOTO 4.

- bočni snimak

FOTO 5.
- dvorišno pročelje I glavni ulaz

FOTO 6.

- detalji štuko ukrasa na " pilastrima "

FOTO 7.

FOTO 8.

FOTO 9.

FOTO 10.

- detalji "pilastra" bez štuko ukrasa

FOTO 11.

- detalj kamene klupčice na pročelju

FOTO 12.

- detalj tragova stare profilacije krovnog vijenca I zaglavnog "kamena"

FOTO 13.

- detalj kamene baze
- dodatnu eroziju I
devastaciju uzrokovale
su intervencije u
betonu

FOTO 14.

- prikaz sondi 1, 2, 3, 4, 5, 6, 9

FOTO 15.
- sonda 10

FOTO 16.
- sonde 6, 7

FOTO 17.
- sonda 12

FOTO 18.
- sonda 13

FOTO 19.
- sonde 14, 15

FOTO 20.
- sonde 16, 17

FOTO 21.

- sonde 18, 19, 20, 21,
22, 23

FOTO 22.

- sonde 21, 22

FOTO 23.
- sonda 27

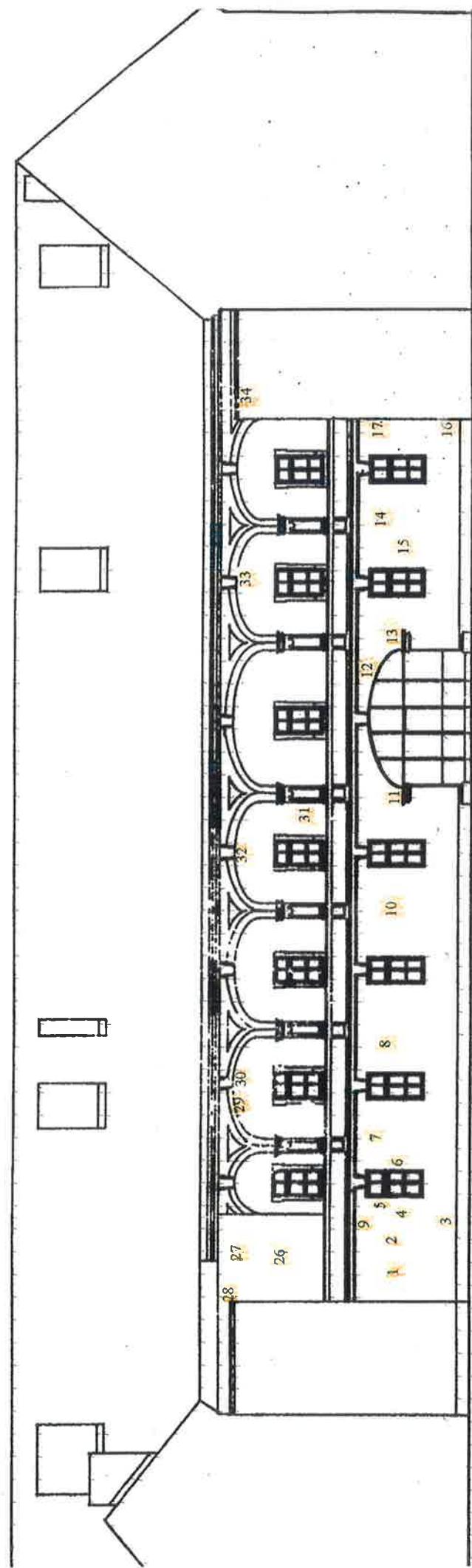
FOTO 24.
- sonda 28

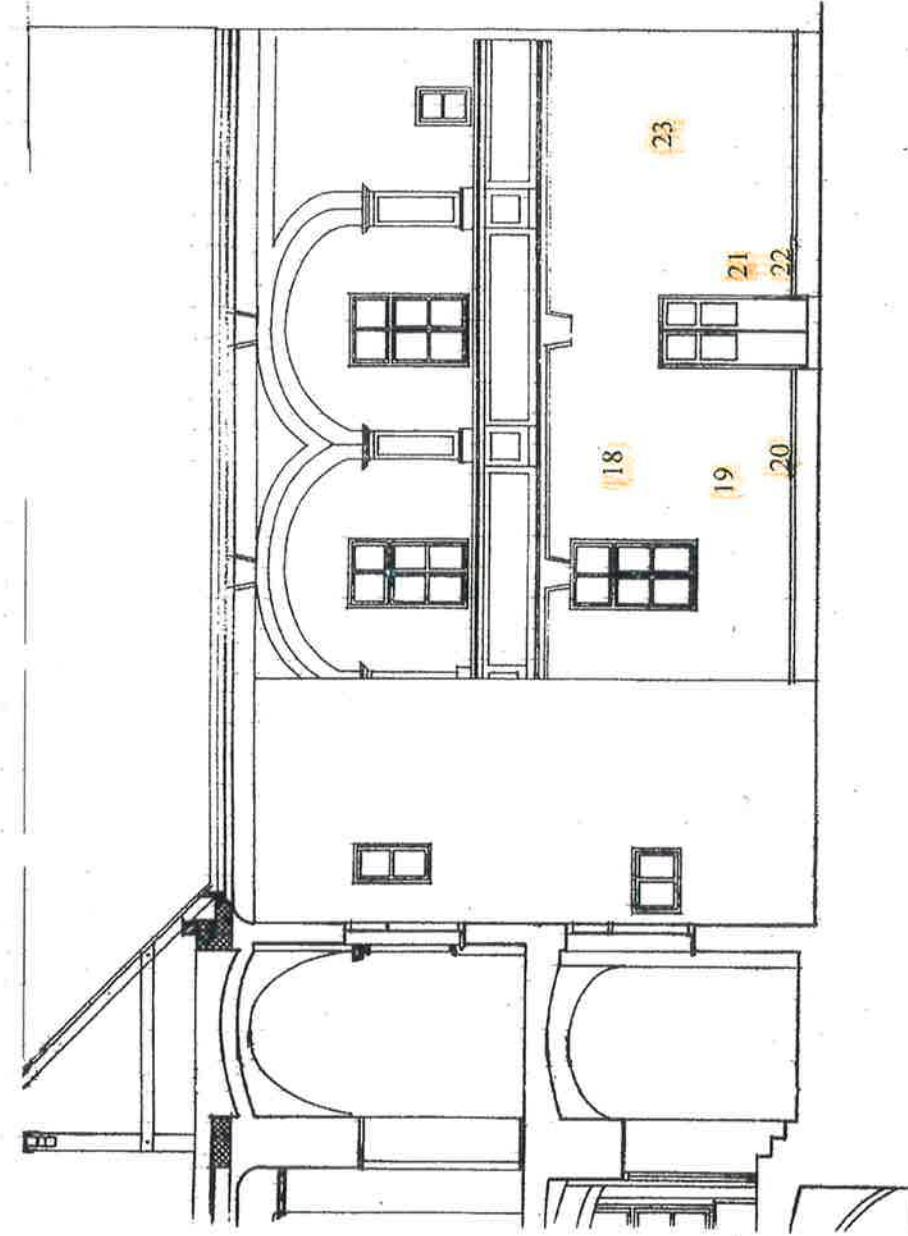
FOTO 25.
- sonda 31

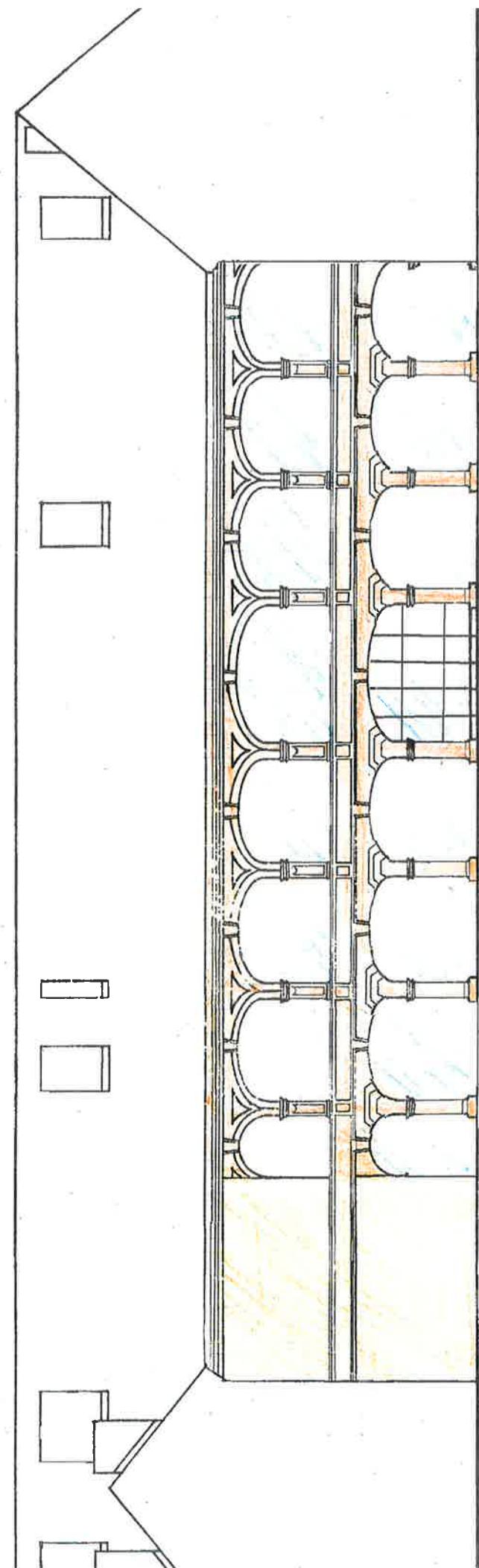
FOTO 26.
- sonda 31

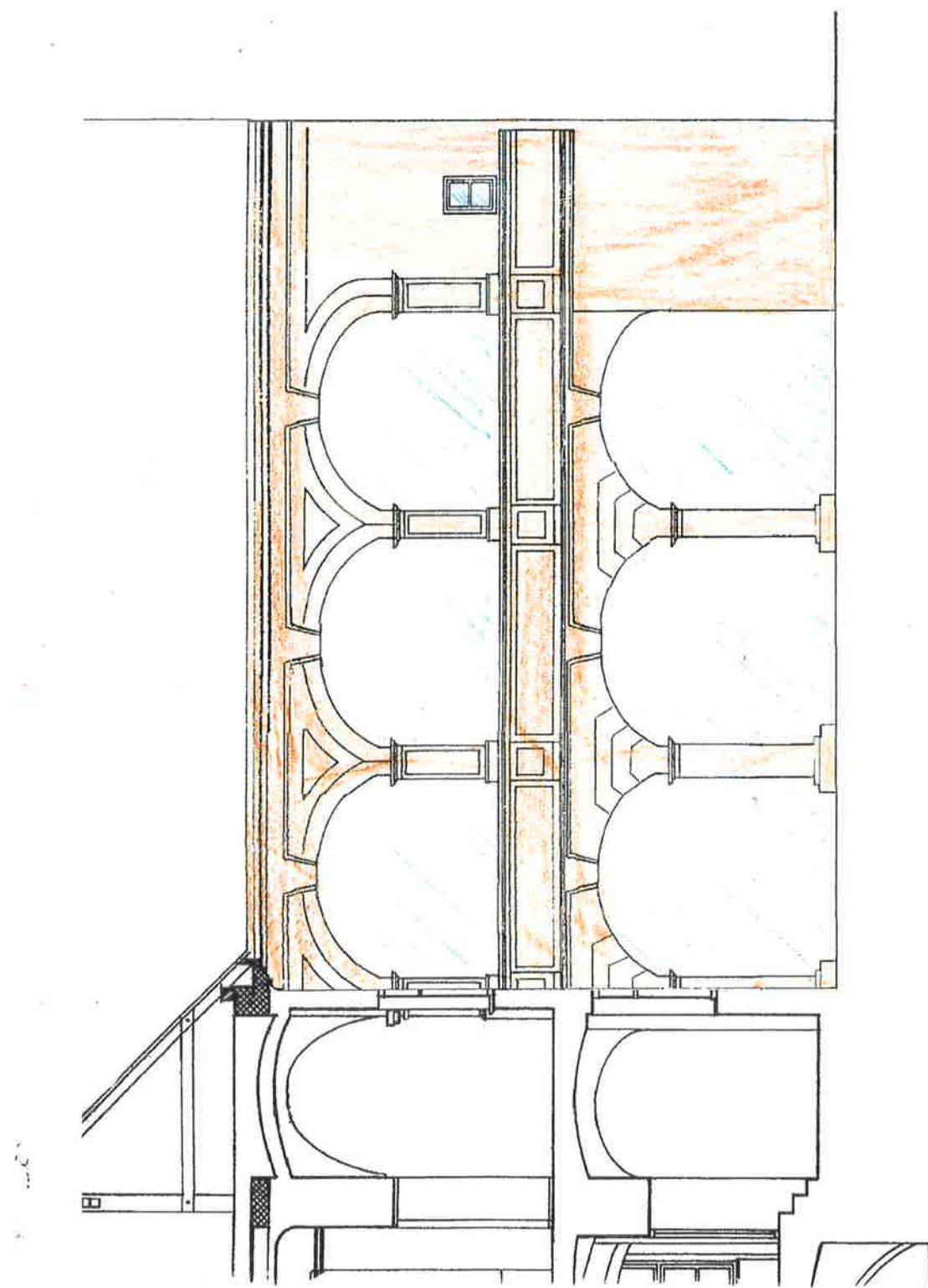
CRTEŽ 1; (dvorišno pročelje)- broj i položaj otvorenih sondi

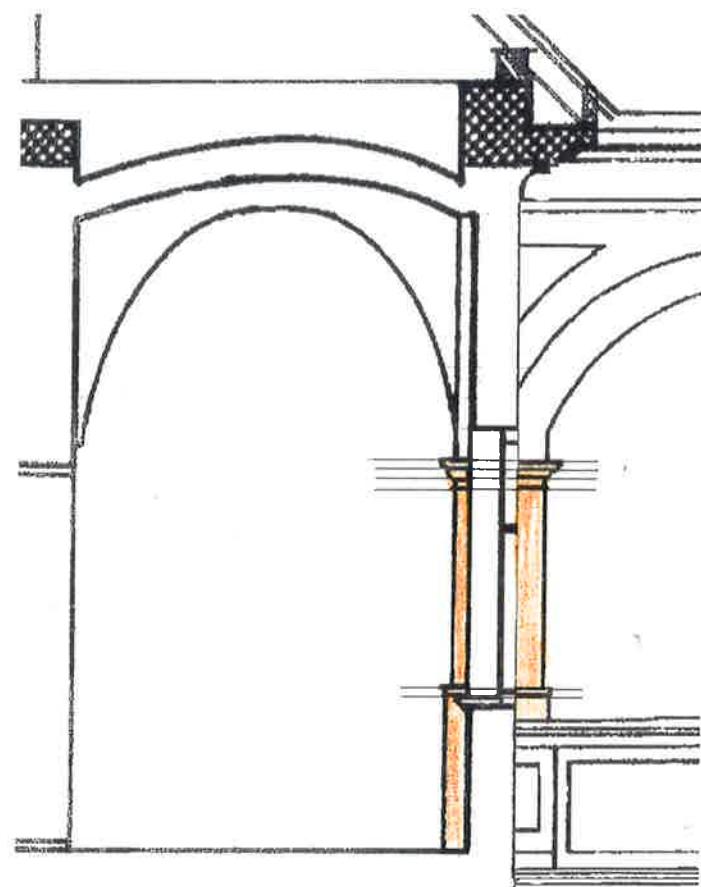
CRTEŽ 2; (bočno pročelje) - broja i položaj otvorenih sondi

CRTEŽ 3; (dvorišno pročelje) - prijedlog arkadnog otvaranja pročelja; prizemlja i kat

CRTEŽ 4; (bočno pročelje) - prijedlog arkadnog otvaranja pročelja; prizemlja i kat

CRTEŽ 5: prijedlog promjene profilacija stuba na istu razinu mjera prema vanjskom mjerilu

